

Fyrrverandi forkvinna:

Ongin virðing námsfrøðingur

– Vit hava eina fýra ára langa útbúgving, sum politiska skipanin hevur sett á stovn, og politiska skipanin eigur ikki at vera so bláoygd at halda, at tað ikki eisini kostar, staðfestir Maud Wang Hansen, fyrrverandi forkvinna í Føroya Pedagogfelag

ANNIKA KUNOY IM

ANNIKA@SOSIALURIN.FO

Lærarar og sjúkrarøktarfrøðingar hava heilt onnur arbeiðsviðurskifti enn námsfrøðingar. Samanumtikið byrja hesar trýggjar útbúgvingarnar á einum lágum lønarstigi, men lærarar og sjúkrarøktarfrøðingar hava ymiskar advansir og viðbøtur fyri ymiskt innbygt í sína lønarskipan.

Kvinnustørv lægri lønt

Orsøkin til, at júst hesi størvini eru lægri lønt enn onnur størv við somu útbúgvingarlongd er, at størvini – undantikið lærarastarvið – eru traditionell umsorganar- og kvinnustørv.

Eitt argument, sum ofta verður brúkt ímóti hesum bólkunum, tá tosað verður um at hækka lønina er, at fleiri í hesum bólkunum arbeiða niðurstetta tíð.

Námsfrøðingar og sjúkrarøktarfrøðingar arbeiða 40 tímar á gólvinum fulla tíð. Uttan so, at arbeiði verður døgnaarbeiði, og tá eru aðar arbeiðsumstøður, greiðir hon frá.

– Kanska átti arbeiðstíðin at verði sett niður, og lønin sett upp, og so sá man eina betri meining í, at man hevur so langa útbúgving, sum man hevur, sigur hon.

Í dag er lærarastarvið eisini eitt kvinnustarv, og fleiri lærarar ynskja eisini at arbeiða niðurstetta tíð.

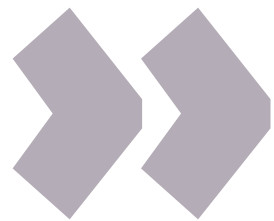
– Familjumynstrið í Føroyum er soleiðis, at kvinnur í stóran mun framvegis hava stóra ábyrgd í heiminum og við børnunum, staðfestir hon.

Hon greiðir frá, at hóast hetta ofta hevur verið tosað um og umrøtt, so ger tað ikki stóðuna rættari.

– Tað er ongin ivi í, at hevði hetta verið eitt mannfólkadominerað øki, so høvdu teir als ikki funnið seg í slíkum arbeiðsumstøðum ella

lønini. Á pedagogiska økinum fara menn ofta tíðliga í leiðarastørv, hóast summir arbeiða undir somu treytum sum kvinnurnar, men teir eru alt ov fáir, sigur hon.

Orsøkin til, at vit enn tosa um henda ójavnaðin í lønum, nú vit skriva 2018 er, at politiska skipanin hevur verið stýrd av monnum. Hesir somu menninir hava ikki havt virðing fyri námsfrøðiliga fakinum, og teir siggja ikki, at børnini skulu mennast og búgvast til samfelagið, sum vit liva í í dag. Maud Wang Hansen heldur, at tað eru stórar avbjóðingar á øllum frontum, tí samfelagið í dag er so mikið komplekst, og krøvini til børnini eru ómetaliga stór, longu tá tey fara í fyrsta flokk.

“Vit hava eina fýra ára langa útbúgving, sum politiska skipanin hevur sett á stovn, og politiska skipanin eigur ikki at vera so bláoygd at halda, at tað ikki eisini kostar”

– Tí krevur tað, at man longu frá vøggustovualdri hevur greiðar og fakliga grundaðar mannagongdir at arbeiða eftir, soleiðis at man fær tikið hond um øll børnini, sigur hon.

Verður lønin ikki broytt, elvir tað til eina væntandi javnstøðu, og tað fer at fasthalda kvinnuni í einum undirluta leikluti.

– Tíðin er komin til at broyta hugburð til kvinnustørvini og geva teimum betri sømdir enn onnur, sigur hon.

Væl definerað arbeiðsuppgáva

Orsøkin til manglandi virðing fyri námsfrøðiliga yrkinum er ikki, at námsfrøðiliga uppgávan er ov illa definerað, heldur Maud Wang Hansen.

– Dagstovnalógin er væl útgreinað, og síðani hevur man nøkur námsfrøðilig mál, sum man eisini roynir at raðfesta, umframt námsfrøðilig stevnumið, sum er ein máti at røkka teim málunum og at halda lógina, sigur hon.

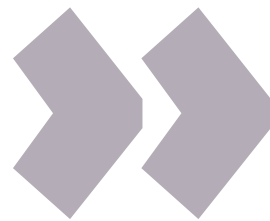
– Tað eru nógvar skipanir í ymisku stovnunum fyri at tryggja, at man hevur sæð alt rundan um barnið, leggur hon afturat.

Myndugleikar mangla innlit í at hetta er eitt fakliga komplekst øki, og tað krevur servitan.

– Vit hava eina fýra ára langa útbúgving, sum politiska skipanin hevur sett á stovn, og politiska skipanin eigur ikki at vera so bláoygd at halda, at tað ikki eisini kostar, staðfestir hon.

Vandi fyri at kvinnurnar flyta

Hon greiðir frá, at í øðrum londum í útnorðuri, har tey eisini liva av fiskivinnu og fleiri eru sjómenn, liggur nógva ábyrgd á kvinnunum at hava bæði hús, børn og arbeiði, og tí velja fleiri ikki at arbeiða fulla tíð. Tær kvinnurnar verða fáatakari uppá seg, um tær ikki hava maka, og tað eru eisini tær, ið oftast flyta av landinum og fara aðrastaðni at búgva. Júst nú hava

“Tað at vera vanligur námsfrøðingur verður minni attraktivt, og tað er harmiligt, tí tað er eitt tað týðningarmesta starvið í heiminum”

vit eina positiva tilflytingargongd í Føroyum, men tað er tí, at vit hava broytt útbúgvingarskipanina hjá okkum. Nú verður tó eisini spart á Fróðskaparsetrinum, so spurningurin er, hvussu longi tann gongdin verur so positiv.

– Artiska økið er í serstøðu, tí vit siggja, at kvinnur og børn flyta úr økinum til býirnar ella uttanlands. Tann vandin er alla tíðina til staðar, tí lønin hjá námsfrøðingum er hægri til dømis í Danmark, og í Noregi er hon nógva, nógva hægri. Hetta er rættiliga alarmerandi og kann verða við til at gera at ein týðandi bólkur fer at mangla í samfelagnum, sigur hon.

Dagstovnar skapa virðisøking

Tá man fer undir samráðingar, sum nú so er tað burturvið, at eitt felag verður favoriserað við góðum endalønnum, og tað næsta felagið

verður ignorað. Tað eigur ikki at bera til, heldur hon.

Hon heldur, at Pedagogfelagið skal standa fast við síni krøv um betri lønarviðurskifti.

– Skuldi tað nakrantíð verið møguleikar til betri lønarviðurskifti, so er tað nú við hesi samgonguni, sum við allari síni politisku profilering hevur sett orð á týðningin av samfelagnum, børnunum, útbúgving og menning. Tí er hetta rætta lótan at lyfta bólkarnar, sigur hon.

Námsfrøðingar arbeiða á stovnum, skúlum og serøkjum. Tað er eitt komplekst øki, har øll ikki eru líka stódd. Tó hava øll tørv á hægri løn. Landið umboðar á leið ein triðing, meðan kommunurnar hava størsta partin.

Hon heldur, at kommunurnar ofta siga, at økið er ov kostnaðarmikið, samstundis sum tær kappast um at seta foreldragjaldið niður, so tað næstan onki kostar at hava børnini á dagstovni.

– Familjur flyta ikki til eina bygd ella ein bý, har ongin dagstovnur er. Kommunurnar fáa allar pengarnar aftur, sum tær leggja í dagstovnaðkið, og tí skapar økið eisini virðisøking, heldur Maud Wang Hansen.

Fær avleiðingar um námsfrøðingar ikki fáa lyft

Vit siggja longu nú, at færri velja námsfrøðiútbúgvingina, og fleiri arbeiða niðurstetta tíð. Nógva taka eisini eina eykaútbúgving og velja leiðarastørv ístaðin fyri at verða vanligir námsfrøðingar, greiðir hon frá.

– Tað at vera vanligur námsfrøðingur verður minni attraktivt, og tað er harmiligt, tí tað er eitt tað týðningarmesta starvið í heiminum, staðfestir hon.

Hon heldur eisini, at ein slík gongd ávirkar børnini í tann mun, at tey ikki fáa ta góðskuna, sum tey hava krav uppá.

– Ein væl útbúgvin námsfrøðingur klárar sjálvsagt at lyfta nakrar uppgávur, sum eitt